

HOÀN THIÊN XÂY DỰNG ĐỊNH MỨC KINH TẾ KỸ THUẬT THỨC ĐẨY ĐẶT HÀNG, ĐẦU THẦU DỊCH VỤ SỰ NGHIỆP CÔNG TẠI VIỆT NAM

CHỦ NHIỆM ĐỀ TÀI: PGS, TS. NGÔ THANH HOÀNG

Đề tài khoa học cấp Bộ

Cơ quan chủ trì: Học viện Tài chính

Thời gian nghiên cứu: Năm 2024-2025

Đề tài Hoàn thiện xây dựng định mức kinh tế - kỹ thuật thúc đẩy đặt hàng, đấu thầu dịch vụ sự nghiệp công tại Việt Nam tập trung nghiên cứu một vấn đề cốt lõi trong quá trình đổi mới cơ chế quản lý dịch vụ sự nghiệp công, đó là xây dựng hệ thống định mức kinh tế - kỹ thuật để làm cơ sở triển khai phương thức đặt hàng, đấu thầu dịch vụ công theo tinh thần Nghị định số 32/2019/NĐ-CP ngày 10-4-2019 của Chính phủ quy định giao nhiệm vụ, đặt hàng hoặc đấu thầu cung cấp sản phẩm, dịch vụ công sử dụng ngân sách nhà nước từ nguồn kinh phí chi thường xuyên và Nghị định số 60/2021/NĐ-CP của Chính phủ ngày 21-6-2021 quy định cơ chế tự chủ tài chính của đơn vị sự nghiệp công lập.

Về lý luận, đề tài đã hệ thống hóa các khái niệm và đặc điểm của dịch vụ sự nghiệp công, chỉ ra mối quan hệ giữa dịch vụ sự nghiệp công và hàng hóa công cộng, đồng thời phân tích vai trò của định mức kinh tế - kỹ thuật như một công cụ kinh tế phản ánh trình độ công nghệ,

tổ chức sản xuất, và là cơ sở xác định chi phí, giá dịch vụ. Định mức kinh tế - kỹ thuật được phân loại theo nhiều tiêu chí (định mức lao động, định mức vật tư, định mức chi phí hỗn hợp), được xây dựng theo quy trình khoa học từ khảo sát, thống kê, phân tích thực tế đến ban hành, áp dụng. Đề tài cũng chỉ rõ các nhân tố ảnh hưởng đến xây dựng định mức kinh tế - kỹ thuật như: Trình độ công nghệ, đặc thù ngành nghề, điều kiện địa phương, năng lực quản lý. Đặc biệt, qua nghiên cứu kinh nghiệm quốc tế (Nhật Bản, Hàn Quốc, châu Âu), nhóm nghiên cứu nhấn mạnh yêu cầu gắn định mức kinh tế - kỹ thuật với chuẩn đầu ra, quản trị theo kết quả và vai trò của cơ chế thị trường trong cung ứng dịch vụ công.

Về thực trạng, đề tài phân tích tình hình cung ứng dịch vụ sự nghiệp công giai đoạn 2019-2023 trong các lĩnh vực giáo dục, y tế, kinh tế và các sự nghiệp khác. Trong giáo dục, định mức chủ yếu tập trung ở đào tạo phổ thông, đại học, song còn thiếu cập nhật, chưa

phản ánh đúng chi phí thực tế. Trong y tế, hệ thống định mức tương đối đa dạng (giường bệnh, phẫu thuật, dịch vụ khám chữa bệnh) nhưng còn phân tán, chưa thống nhất, nhiều cơ sở áp dụng khác nhau gây chênh lệch lớn về giá thành dịch vụ. Trong các lĩnh vực khác (giao thông, môi trường, văn hóa, thể thao), hệ thống định mức còn rất hạn chế, thiếu cơ sở khoa học, nhiều dịch vụ chưa có định mức. Nhìn chung, Việt Nam mới chỉ ban hành một số định mức khung, mang tính tham khảo, chưa hình thành một hệ thống định mức kinh tế - kỹ thuật đầy đủ để áp dụng trong đặt hàng, đấu thầu.

Để tài chỉ ra nguyên nhân của thực trạng trên là: 1) Khung pháp lý tuy đã có nhưng thiếu hướng dẫn chi tiết; 2) Năng lực xây dựng định mức của các bộ, ngành, địa phương còn hạn chế; 3) Thiếu sự phối hợp giữa các cơ quan quản lý; 4) Nguồn dữ liệu thống kê chưa đầy đủ, cập nhật; 5) Chưa có cơ chế bắt buộc xây dựng định mức kinh tế - kỹ thuật đối với từng loại dịch vụ sự nghiệp công. Hệ quả là, hiệu quả phân bổ ngân sách nhà nước còn thấp, nhiều dịch vụ chưa minh bạch về chi phí, gây khó khăn cho việc xác định giá dịch vụ và thực hiện đấu thầu công khai.

Từ thực tiễn đó, đề tài đề xuất một hệ thống giải pháp đồng bộ, cụ thể: *Trước hết*, nhóm giải pháp chung: Hoàn thiện khung pháp lý về định mức kinh tế - kỹ thuật, ban hành thông tư hướng dẫn cụ thể cho từng lĩnh vực; xây dựng cơ sở dữ liệu quốc gia về định mức kinh tế - kỹ thuật; áp dụng công nghệ thông tin và chuyên đổi số trong thu thập, xử lý dữ liệu định mức; tăng cường năng lực cho cán bộ xây dựng và

thẩm định định mức; và khuyến khích sự tham gia của các tổ chức tư vấn, hiệp hội nghề nghiệp. *Thứ hai*, một số giải pháp cụ thể cho từng lĩnh vực: Trong giáo dục cần xây dựng định mức theo chuẩn đầu ra đào tạo, gắn với khung trình độ quốc gia; trong y tế cần thống nhất định mức khám chữa bệnh, bảo đảm tính so sánh và minh bạch chi phí; trong lĩnh vực kinh tế và các lĩnh vực khác cần ban hành định mức mới cho các dịch vụ công ích như giao thông, môi trường, văn hóa, thể thao. *Thứ ba*, đề tài kiến nghị tăng cường vai trò giám sát của Bộ Tài chính, Kiểm toán nhà nước và Hội đồng nhân dân trong việc thực hiện định mức kinh tế - kỹ thuật, gắn kết quả áp dụng định mức với trách nhiệm giải trình của đơn vị sự nghiệp công lập.

Tóm lại, việc xây dựng và hoàn thiện định mức kinh tế - kỹ thuật là tiền đề, điều kiện để thực hiện thành công cơ chế đặt hàng, đấu thầu dịch vụ sự nghiệp công, qua đó nâng cao hiệu quả sử dụng ngân sách nhà nước, thúc đẩy tự chủ của đơn vị sự nghiệp công lập, đồng thời bảo đảm công bằng, minh bạch và chất lượng dịch vụ công cho người dân. Đề tài góp phần bổ sung cơ sở lý luận về định mức kinh tế - kỹ thuật trong dịch vụ sự nghiệp công và đưa ra những giải pháp thiết thực, có thể áp dụng ngay, đáp ứng yêu cầu đổi mới quản lý tài chính công ở Việt Nam. Với tính logic, hàn lâm và giá trị thực tiễn, công trình này được coi là đóng góp quan trọng cho tiến trình cải cách dịch vụ công, hướng tới nền quản trị công hiện đại, hiệu quả và phát triển bền vững ■

THẠC NGỌC giới thiệu